

FOCUS Sekcie programov regionálneho rozvoja

Kysucký detský les učí zážitkami

„Prekvapil ma zvuk losa,“ hovorí s nadšením osemročný Jakub: „Taký to bol zvuk, akoby človek kričal.“

Jeho spolužiak Marián ho dopĺňa: „Mňa prekvapil d'ateľ, že ako klope, že je to naozaj ako v tom porekadle, že klope ako d'ateľ.“

„Zvláštny zvuk vydáva aj srnec,“ zveruje sa rovnako so svojimi pocitmi osemročná Mirka.

„U nás máme školský vzdelávací program rozšírený o environmentálnu výchovu,“ vysvetľuje v skanzene Kysuckej dediny vo Vychylovke učiteľka Základnej školy z obce Lutiše **pani Mgr. Zuzana Siholcová:** **„V ročníkoch 1 až 4 totiž došlo k zníženiu hodín prírodovedy, tak si ju dopĺňame na tunajšom náučnom chodníku.“**

Náučný lesný chodník vznikol vďaka Programu cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2007 – 2013 z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ktoré na výstavbu dostali lesníci z poľskej Wisly spolu s lesníkmi z Lesov SR, š. p. z odštepného závodu v Čadci. Vidieť tu preto poľských študentov nie je žiadna zvláštnosť.

Vedúci ekonomicko – obchodného úseku odštepného závodu v Čadci pán Ing. Ján Ďurec vysvetľuje: „Každý rok najmä kvôli železničke príde do skanzenu vo Vychylovke množstvo detí aj z Poľska.“

Celkovo do Vychylovky príde ročne do sto tisíc návštevníkov z Čiech. Maďarska, Nemecka, Rakúska, či z blízkeho Poľska. Láka ich tu jedna z dvoch funkčných úzkokoľajných železníc v Európe a skanzen ľudovej dediny na Kysuciach.

„Vychylovka patrí do katastra nášho odštepného závodu v Čadci,“ hovorí jeho riaditeľ pán Ing. Milan Berešík: „Preto sme sa práve tu rozhodli postaviť náučný lesný chodník. Je to výhoda, lebo chodník je v rámci skanzena stále na očiach chránený a pritom je zabezpečené jeho využívanie, lebo sem chodí veľa ľudí. Dospelí si môžu na ňom oddýchnuť v lese na lavičkách, deti sa zasa môžu veľa dozvedieť.“

A toto rozhodnutie oceňujú najmä pedagógovia: „Naše deti sa tu majú možnosť veľa naučiť o prírode, určujú pritom aj azimuty, teda je to všestranne prospešné,“ dodáva učiteľka pani Mgr. Veronika Hýľová zo žilinského okresu.

Jej kolega **pán Mgr. Jozef Zimen** zo Základnej školy Lutiše ju dopíňa:
„Učím matematiku a geografiu. Chodím do Vychylovky nielen s deťmi, ale aj pre vlastné poučenie. Majú tu kus histórie, naučia sa veľa o prírode a dostanú aj poznatky z národopisu, či z ľudovej architektúry.“

Skansen v Múzeu kysuckej dediny má okrem funkčnej historickej lesnej úvratovej železničky totiž aj množstvo budov z dvoch zatopených dedín Riečnica a Harvelka pri budovaní vodnej nádrže Nová Bystrica, ktorá zásobuje vodou obce a mestá v Žilinskom samosprávnom kraji.

Otcom projektu Kysucký detský les je lesný pedagóg zo závodu v Čadci pán Ing. Milan Laš: „O náučnom chodníku som sníval už pred desiatimi rokmi, ale neboli naň prostriedky. Preto som rád, že sa financie našli vďaka európskym fondom.“

Projekt však výstavbou náučného lesného chodníka neskončil.

Ako vysvetľuje referentka správy majetku, ktorá má na odštepnom závode v Čadci na starosti aj eurofondy **pani Ing. Tatjana Švábiková**, chodník používajú aj lesníci, ktorí ho postavili, lebo na ňom pracujú aj ďalej: „**Na našej webovej stránke máme kontakt a informácie o tom, že na požiadanie prídeme na lesný chodník a urobíme deťom výklad aj s programom.**“

Osobitne v tomto umení výučby pôsobí **pán Milan Laš**, ktorý je síce lesným pedagógom, ale na odštepnom závode v Čadci je najmä hlavným účtovníkom: „**Niekedy sa ma učitelia pýtajú, či som nechcel byť učiteľom, ale ja som vždy chcel byť lesníkom. Učenie o lese k tomu patrí. Na začiatku našej lesnej pedagogiky, ktorá je pod**

odborným vedením Národného lesníckeho centra, sme my oslovovali školy s ponukou prednášok o lese. Dnes je to naopak, často máme záujemcov aj dva mesiace dopredu, veď na požiadanie zabezpečíme sprievodcovský program aj na štyri hodiny denne.“

Náučný lesný chodník totiž ako hovorí vedúci odboru projektov EÚ zo štátneho podniku LESY SR pán Ing. Jozef Zatlukal, „učí deti, aby vnímali les cez zážitky.“

Pri interaktívnej tabuli im sám pán **Jozef Zatlukal** púšťa zvuky zvierat v lese, či ukazuje ich stopy. Potom deti na jednotlivých stanovištiach

určujú z obrázkov druhy vtákov, rastlín, stopy zvierat, či strieľajú zo vzduchovky na terč.

Žiačka piatej triedy Michaela hovorí: „**Nebolo to ťažké, dobre sa učím, takže straku čiernozobú, či sojku škriekavú som určila správne,**“ teší sa a hrdo ukazuje záznam o vykonanej skúške.

Na záver lesného chodníka dostávajú deti medaily za správne zodpovedané otázky, či za šikovnosť.

Chodenie na chodúloch nie je práve najľahšie,

ak sa navyše v kysuckých horách aj rozpršalo.

Deti však dažď neodradí, lebo ich to baví.

Takmer tak, ako keď sa môžu zviezť úzkokoľajnou železničkou, ktorou kedysi zvážali až zo Zakamenného na Orave 110 kilometrov drevo na spracovanie do Krásna nad Kysucou na Kysuce.

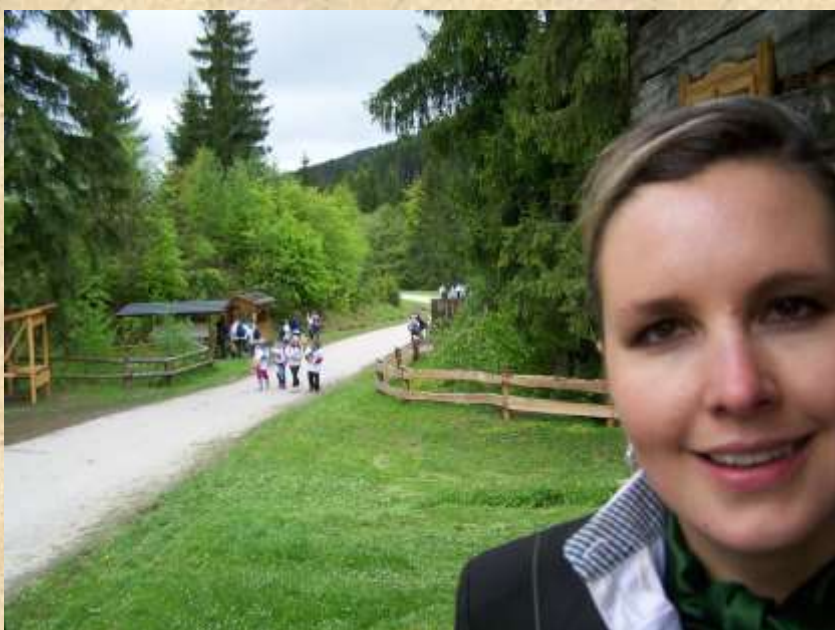

„Do Poľska k našim partnerom lesníkom z Wisly to máme len 60 kilometrov,“ hovorí **pani Tatjana Švábiková** o fakte, že lesný náučný chodník využívajú vo Vychylovke aj študenti a deti z Poľska.

„Podieľame sa na sprievodcovských akciách všetci pracovníci odštepného závodu v Čadci, kto ako môže,“ hovorí referentka vnútornej správy a sekretariátu pani Mgr. Lenka Sojková:

„Veľmi sme radi, že sa nám podarilo osloviť aj viacero sponzorov, ktorí nám finančne pomáhajú kryť náklady s tým spojené, keďže z mikroprojektu z eurofondov všetky financie nestačili.“

Tak sa im darí zaplatiť trebárs autobus pre deti aspoň zo škôl z regiónu Kysúc, čo je v dnešnej dobe veľká pomoc.

Náučný chodník láka teda nielen svojim siedmi zástavkami, kde sa môžu deti naučiť trebárs hmatom ako vyzerajú lesné plody, či čuchom rozoznať vôňu rastlín.

Ako hovorí vedúci výrobného – technického úseku na odštepnom závode v Čadci pán Ing. Peter Šurina: „spoločnosť vníma niekedy les povrchno, len ako stromy - a zákonitosti v lese sú im neznáme. My dnes máme na chodníku účasť aj 500 detí denne, čo nás teší a naplňa optimizmom, že sa to časom zmení.“

Pri spolupráci s poľskými lesníkmi objavili ich slovenskí kolegovia aj inú črtu lesníckeho povolania aká vládne v Poľsku a na Slovensku ju veľmi nepoznáme:

„Lesníci v Poľsku patria podľa prieskumov k najatraktívnejším povolaniam, u nás, žiaľ, sú na Slovensku väčšinou lesníci vnímaní takmer ako škodná,“ vystihol týmto prirovnaním situáciu u nás hovorca Lesov SR, š. p. **pán Ing. Vlastimil Rezek: „Túto úctu k lesu a k práci v ňom by sme radi preniesli aj k nám.“**

„Pritom by to mohlo byť aj u nás, lebo prvými ochrancami prírody boli na Slovensku v minulom storočí predsa lesníci, keď ešte tí dnešní ochranári neexistovali,“ dopĺňa ho aj riaditeľ z Čadce **pán Milan Berešík.**

Fakt, že náučný lesný chodník vznikol v areáli Kysuckého múzea, vysoko vyzdvihuje aj jeho riaditeľ **pán MVDr. Miloš Jesenský, PhD.:**

„Chodník zvýšil atraktivitu nášho skanzenu vo Vychylovke a Kysucký detský les tak zapadol do obrazu miestnej kultúry,

ktorú tu prezentujeme už vyše 40 rokov. Doteraz sme z Programu cezhraničnej spolupráce Poľka a Slovenska čerpali pomoc pri prezentácii kysuckého a sliezskeho folklóru, čiže investičná akcia je pre nás novinka.“

Podobne sa na novú atrakciu v doline Vychylovka pozerá aj starosta Novej Bystrice, keďže skanzen patrí do obecného katastra, **pán Ing. Jozef Balačín**: „V našej obci máme okolo 300 detí v dvoch základných a v jednej materskej škole, čiže naše deti sa sem s radosťou chodia učiť o úcte k prírode. Plus je to, že Nová Bystrica je predurčená na rozvoj cestovného ruchu a každá investícia v tomto smere rozvíja teda aj našu obec.“

Ako upozorňuje aj **pán Milan Laš**, mikroprojekt s pomerne malou investíciou má veľký dopad: „**Máme dohodu s kysuckým múzeom, že naše sprievodcovské služby ponúkajú aj školám z celého Slovenska, ktoré majú o ne záujem.**“

A radosť majú okrem malých chlapcov, ktorí nastrieľali zo vzduchovkou z troch strielaní aj sedem – osem bodov, aj tí väčší.

Deviataci obľubujú opičiu dráhu na konci chodníka. Tu na hrazdách cvičia, či šplhajú na lanách.

Ale rovnako ako ich mladší spolužiaci, tiež sa radi pozerú na les z posedu, aby videli, čo všetko lesníci z neho v lese vidia.

Prípadne si prezrú krmelce na zver, či žľaby, ktorými kedysi lesníci spúšťali drevo lesom do doliny na vode.

Ako zdôrazňuje autor myšlienky **pán Milan Laš**,

Kysucký dětský les

Projektoví partneri

**Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, Odštepnyý závod
Čadca**

**Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Wisła**

Príspevok z EÚ zdrojov

47 409,80 eur

**Začiatok a ukončenie realizácie projektu
08/2013 – 05/2014**

Kontakty:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Dobrovičová 12
812 66 Bratislava

tel: 00421 2 59 26 61 11
fax: 00421 2 59 26 64 35
www.mpsr.sk

Sekcia riadenia programov regionálneho rozvoja

Prievozká 2/B
825 25 Bratislava 26
www.sk.plsk.eu

